

SPF forskar

Jesper Jerkert kommenterar en studie utförd av sekreteraren i Sällskapet för Parapsykologisk Forskning.

SÄLLSKAPET FÖR Parapsykologisk Forskning (SPF) publicerar nyhetsbrevet *Notiser och Nyheter*. I nr 34 (december 2006) finns en artikel om psykometri av SPF:s sekreterare Edgar Müller. Psykometri är den påstådda förmågan att utifrån ett föremål förmedla information om föremålets ägare (oftast avliden), information som underförstått skulle vara omöjlig att komma över på normal väg. Müllers artikel upptas mest av spekulationer, såsom att mediet skulle kunna få informationen från "globalt minne i en annan dimension" eller från "extraterrestuell [sic] intelligens".

På slutet finns dock en redogörelse för ett experiment som Müller utfört med mediet Carina Landin (ja, just hon som testades för några månader sedan; se *Folkvett* 4/2006). Landin ombads blunda och fick hålla i en guldring som tillhört Müllers år 1986 avlidna mor. Hon skulle sedan berätta om modern. Påståendenas träffsäkerhet be-

dömdes av Müller själv på två femgradiga skalor: *korrekthet* (5 = påståendet överensstämmer fullständigt med verkligheten; 1 = påståendet överensstämmer inte alls med verkligheten) och *specificitet* (5 = påståendet är helt unikt för personen ifråga; 1 = påståendet är mycket allmänt och kan stämma på många människor). ”För seriös utvärdering borde endast 5:or och 4:or komma till användning, men ett större antal 3:or kan också indikera riktighet”, skriver Müller.

Som *Folkvetts* läsare säkert inser kan man inte använda Müllers upplägg för att dra några vetenskapliga slutsatser, oavsett vilka betyg man sätter på mediets påståenden. Någon ”seriös utvärdering” är det alltså inte fråga om. Två minimikrav på vetenskaplighet vid vetenskaplig utvärdering av ett mediums utsagor är (1) att utsagornas sanningshalt kan avgöras objektivt, så att inte bedömarens kan vilseledas av att vaga uttalande tolkas specifikt (vilket på engelska brukar kallas *subjective validation*), och (2) att man har något att jämföra med, antingen något slags slumputfall eller bästa tänkbara cold reading (vilket som väljs beror på hur undersökningen närmare är upplagd, och är ett för stort ämne att här utreda närmare).

Müllers undersökning uppfyller inte något av dessa krav, men kan ändå ha ett visst pedagogiskt värde, eftersom flera av Müllers tolkningar ger

Man kan inte använda Müllers upplägg för att dra några vetenskapliga slutsatser.

tydliga exempel på *subjective validation*. Här följer några exempel.

Landins påstående att modern var ”kort, välvårdad och mager” får betyget 4:3 (det vill säga 4 i korrekthet och 3 i specificitet). Nu råkar det finnas hyfsat goda statistiska samband när det gäller kroppslängd och kropps-konstitution mellan mor och son, och vem vill inte kalla sin mor ”välvårdad”? Att i samtal med en son kalla modern ”kort” är förresten ganska säkert – få mödrar är i varje fall längre än sina söner.

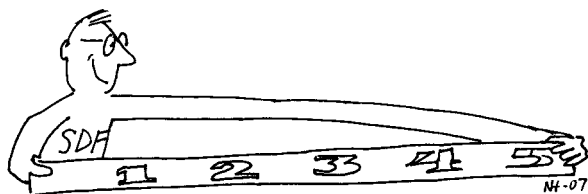
Påståendet att modern ”hade haft ont, problem med höger ben” får betyget 5:4. Det är ett mycket högt betyg, och förklaringen ligger i Müllers kommentar att påståendet ”stämmer, benet borde ha amputerats”. Men att problemen var *så* allvarliga sade ju aldrig Landin. Hon sade bara att modern haft ont i benet. Vilken äldre kvinna har inte någon gång haft det?

Landins påstående att modern ”hade vistats i Paris” får också betyget 5:4. Müller skriver: ”Särskilt märklig är informationen om Paris, på 1920-talet var det inte så vanligt att en 18-årig flicka åkte till Paris.” Men att modern var i Paris *som ung* sade inte Landin. Hon sade bara att modern någon gång varit i Paris. Vem har inte det?

Den kanske mest uppseendeväckande betygsättningen gör Müller för Landins påstående att modern ”ägt och älskat en liten tavla med bred mörkbrun ram och litet gammalmodigt motiv typ ’Grindslanten’”. Betyget blir 5:5. Men Müller själv minns inte tavlan. Han förklarar: ”[J]ag var helt omedveten om detta, men min fru som själv målar hade ett klart minne av den”. Här får vi tydligen välja mellan att tro på Edgar Müllers fru, som säger

sig minnas tavlan, och Edgar Müller själv, som inte minns tavlan och som rimligen umgåtts mer med sin mor än vad frun har gjort.

Som sagt, exakt vilka betyg Müller sätter spelar ingen roll, eftersom man ändå inte kan dra några slutsatser ur en

"ATT SÄLJA RESÄRBAND SOM METERVARA
KRÄVER ÄRLIGHET" (STORM P.)

Bild: Niels Hovmöller

undersökning som använder hans upplägg. Men hans artikel ger några fina exempel på en viktig psykologisk mekanism för att upprätthålla tron på paranormala fenomen. Där ligger artikelns värde. Men är det inte lite konstigt att en person som innehar en framträdande post i Sällskapet för Parapsykologisk Forskning inte tycks kunna något om parapsykologisk forskning?